

**Załącznik nr 1
do Uchwały Rady Powiatu
w Żywcu Nr..... z dnia**

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE ŻYWIECKIM
NA LATA 2015-2017**

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Charakterystyka i analiza rodzin zastępczych w powiecie żywieckim.	4
2.1.	Formy rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:	4
2.2.	Liczba rodzin zastępczych w powiecie żywieckim ogółem w latach 2012-2014 Zgodnie z podziałem według stanu na dzień 31.12.2014r.	4
2.3.	Wykres: Liczba rodzin zastępczych w powiecie żywieckim ogółem w latach 2012-2014.....	5
2.4.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach w powiecie żywieckim ogółem w latach 2012-2014	5
2.5.	Wykres: Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach w powiecie żywieckim ogółem w latach 2012-2014.....	6
III.	Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	6
3.1.	Placówki opiekuńczo – wychowawcze funkcjonujące w powiecie żywieckim.....	6
3.2.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w powiecie żywieckim w latach 2012 – 2014	6
3.3.	Wykres: Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w powiecie żywieckim w latach 2012 – 2014.....	7
IV.	Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie żywieckim w latach 2012 - 2014.....	7
V.	Wnioski do programu:.....	7
VI.	Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żywieckim na lata 2012- 2014:.....	8
VII.	Zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żywieckim na lata 2012 – 2014:	11
VIII.	Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie żywieckim w latach 2012 – 2014.....	13
IX.	Źródła finansowania Programu:	13
X.	Realizatorzy programu:.....	13
XI.	Monitoring i ewaluacja Programu:.....	14

I. Wstęp

„Dla dobra dzieci które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 887 z późn. zm.).

Zgodnie z ww. ustawą zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej. Do głównych zadań w tym zakresie należą: organizowanie opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, przyznawanie wynagrodzeń rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, przyznawanie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka świadczeń na utrzymanie lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z remontem, zapewnianie umieszczonym dzieciom opieki w związku z urlopem prowadzących rodzinne domy dziecka.

Ponadto rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka można przyznać świadczenia na: dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych.

Do zadań własnych powiatu należy również przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze, rodziny zastępcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy społecznej, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze.

Niniejszy program powstał w celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

II. Charakterystyka i analiza rodzin zastępczych w powiecie żywieckim.

2.1. Formami rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są:

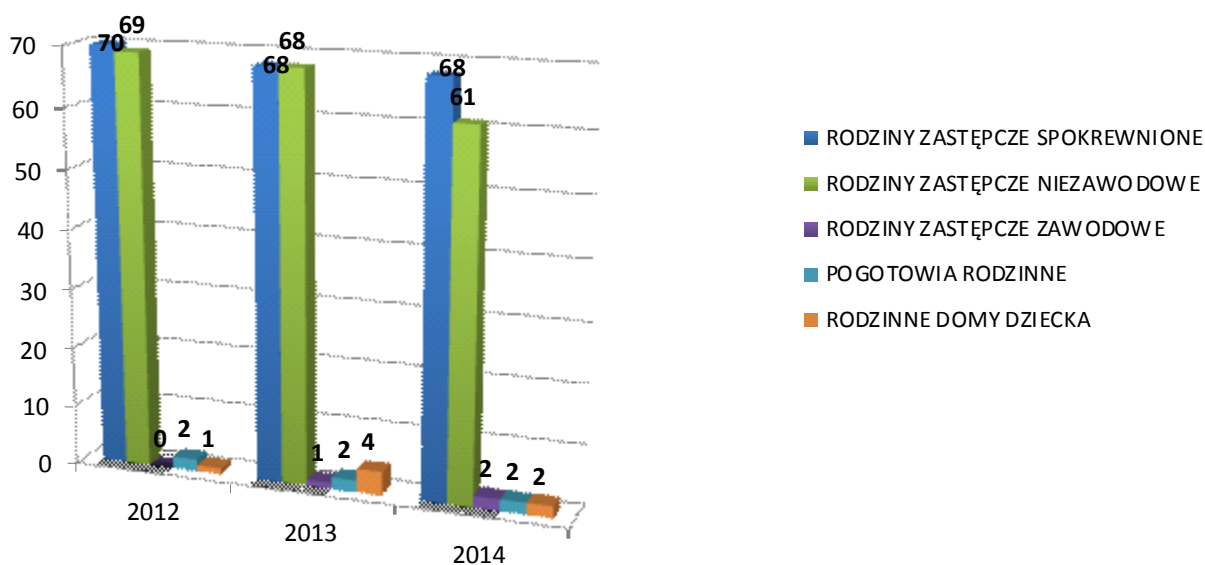
1. rodzina zastępcza:
 - spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka),
 - niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka),
 - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
2. rodzinny dom dziecka.

2.2. Liczba rodzin zastępczych w powiecie żywieckim ogółem w latach 2012-2014.

Rodziny zastępcze	2012	2013	2014
Spokrewnione	70	68	68
Niezawodowe	69	68	61
Zawodowe	0	1	2
Pogotowia rodzinne	2	2	2
Rodzinne domy dziecka	1	4	2
Razem rodzin zastępczych	142	143	135

Dane własne PCPR.

2.3. Wykres: Liczba rodzin zastępczych w powiecie żywieckim ogółem w latach 2012 -2014.

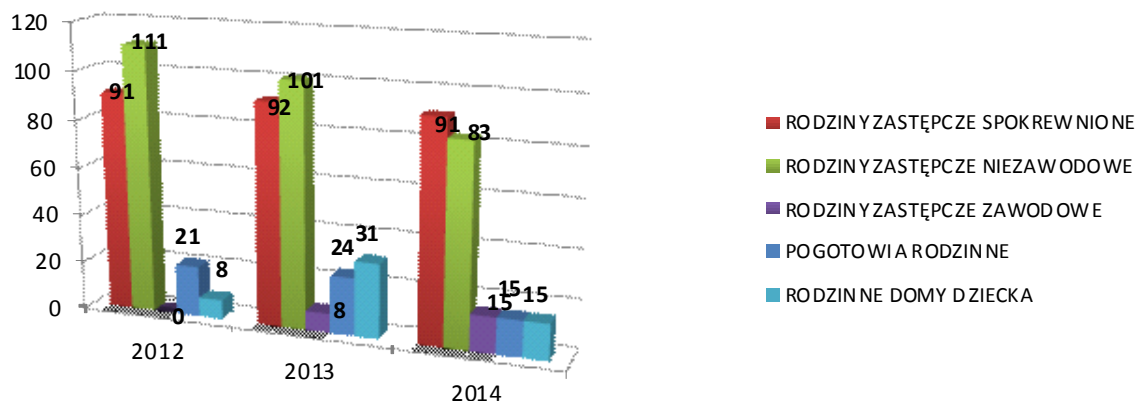


2.4. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie żywieckim w latach 2012-2014.

Rodzina zastępcza	2012	2013	2014
Spokrewniona	91	92	91
Niezawodowe	111	101	83
Zawodowa	0	8	15
Pogotowia rodzinne	21	24	15
Rodzinne domy dziecka	8	31	15
Razem	231	256	219

Dane własne PCPR.

2.5. Wykres: Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie żywieckim w latach 2012-2014.



III. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej.

3.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze funkcjonujące w powiecie żywieckim.

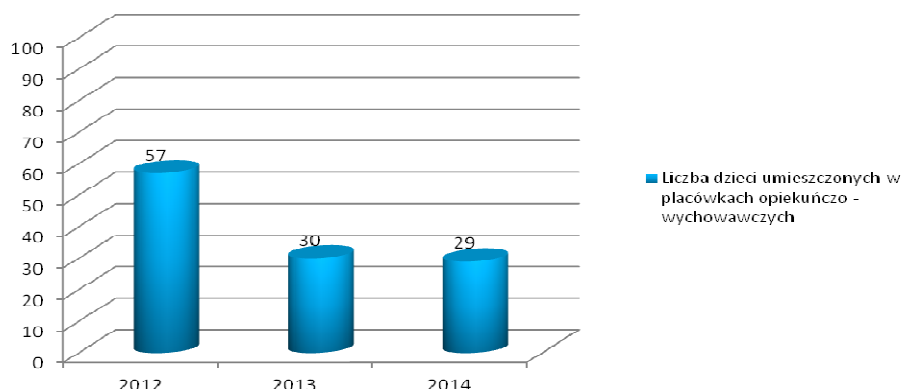
Obecnie na terenie powiatu żywieckiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego tj. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Żywcu. Przeznaczona jest ona dla 30 wychowanków powyżej 10 roku życia.

3.2. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w powiecie żywieckim w latach 2012 – 2014

Rok	2012	2013	2014
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	57	30	29

Dane własne PCPR.

3.3. Wykres: Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w powiecie żywieckim w latach 2012 – 2014.



IV. Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie żywieckim w latach 2012 - 2014:

W latach 2012 - 2014 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją malejącą w przypadku dzieci umieszczonych rodzinnej pieczy zastępczej.

Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku 2014r., 87% stanowią dzieci: umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, a 13% w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tendencja ta jest zgodna z założeniami Programu, który zakładał rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

1. W latach 2012 - 2014 nastąpił spadek liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej o ok. 9%.
2. W latach 2012 – 2014 ze względu na przekształcenie placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego w rodzinne domy dziecka w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nastąpił spadek liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.
3. W latach 2012 – 2014 odnotowano spadek liczby rodzin zastępczych z 142 do 135, co stanowi o ok. 9,5%.

V. Wnioski do programu:

1. Kontynuować założenia Programu na lata 2012-2014 tj. w dalszym ciągu kształtować system pieczy zastępczej w kierunku rozwoju głównie rodzinnej pieczy zastępczej z tendencją w kierunku rodzin zastępczych niezawodowych. Pozyskiwać kandydatów na rodziców zastępczych, oraz rozwijać system zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów

dziecka.

2. Z uwagi na to, że nie wszystkie dzieci kwalifikują się do umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej należy system instytucjonalny zachować, z zastrzeżeniem jego rozwoju, możliwości przekształcenia w stosunku do występujących potrzeb i obowiązujących przepisów w tym zakresie.

VI. Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żywieckim na lata 2015- 2017:

Cel główny – rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej.

Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych tj.:

- 1) szkolenie, doksztalcanie, wspieranie, rozwijanie kompetencji istniejących rodzin zastępczych oraz pozyskiwanie wolontariuszy współpracujących z rodzinami zastępczymi,
- 2) pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych,
- 3) prowadzenie kampanii promujących rodzinną pieczę zastępczą,
- 4) stworzenie sieci wsparcia dla wychowanków pieczy zastępczej,

Cel 1. *Szkolenie, doksztalcanie, wspieranie, rozwijanie kompetencji istniejących rodzin zastępczych oraz pozyskiwanie wolontariuszy współpracujących z rodzinami zastępczymi.*

Adresaci: istniejące rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Podstawowym zadaniem realizowanym w celu pierwszym jest kształcenie i doksztalcanie w zakresie:

- kompetencji wychowawczych,
- stylów wychowawczych, ról opiekunów zastępczych,
- praw dziecka,
- regulacji prawnych w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- specyficznego charakteru pieczy zastępczej,
- rozwoju dziecka i specyficznych potrzeb w tym zakresie,
- współpracy z rodzicami biologicznymi,
- oraz w innych zakresach w zależności od zgłaszanych potrzeb.

Kontynuacja działalności grupy wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej. Utworzenie grupy edukacyjnej oraz samopomocowej. Przewiduje się możliwość utworzenia równoległych grup przeznaczonych dla wychowanków pieczy zastępczej, które dawałyby

możliwość m.in. zaopiekowania się dzieckiem na czas zajęć przeznaczonych dla rodziców zastępczych.

Działania wspomagające i wspierające rodzinę zastępczą, pomoc ze strony wolontariuszy, pozwoli na wzmocnienie funkcjonujących rodzin zastępczych, będzie przeciwdziałać ich wypaleniu zawodowemu, a tym samym ograniczy liczbę orzeczeń sądu rodzinnego rozwiązujących rodziny zastępczej i kierujących ich podopiecznych do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Umożliwienie terapii dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych pozwoli na konstruktywne rozwiązywanie pojawiających się problemów w codziennym funkcjonowaniu rodzin zastępczych.

Przewiduje się kontynuowanie organizacji cyklicznej imprezy przeznaczonej dla istniejących rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, pieczy instytucjonalnej w postaci pikniku. Celem jest integracja środowiska zastępczego w powiecie.

Wzmocnienie rodziny zastępczej jako podstawowego ogniwa systemu pieczy zastępczej, poprzez wielozakresowe wsparcie w realizacji jej zadań opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem priorytetowym.

Wskaźniki:

1. Liczba udzielonych świadczeń finansowych o charakterze obowiązkowym i fakultatywnym.
2. Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora.
3. Liczba diagnoz psychologicznych.
4. Liczba szkoleń/ warsztatów dla rodzin zastępczych i ich uczestników.
5. Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem wolontariuszy.

Cel 2. *Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.*

Adresaci: osoby zainteresowane pełnieniem funkcji niezawodowych, zawodowych rodzin zastępczych i rodzin pomocowych oraz prowadzeniem rodzinnych domów dziecka.

Podstawowym zadaniem realizowanym w celu drugim jest pozyskanie jak największej liczby osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i pomocowej oraz ich przeszkolenie.

W obszarze tym działania podejmowane będą w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego, pozyskiwania osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodzin zastępczych oraz ich szkolenia.

Wskaźniki:

1. Liczba osób zakwalifikowanych i przeszkolonych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
2. Liczba nowych rodzin zastępczych.

Cel 3. *Prowadzenie kampanii promujących pieczę zastępczą.*

Adresaci: społeczność lokalna.

Istotnym elementem w realizacji tego celu jest promowanie rodzicielstwa zastępczego w społeczności lokalnej poprzez rozpowszechnianie informacji o tak specyficznej i wymagającej formie opieki na dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych. Upowszechnianie takiej wiedzy pozwoli na pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz przybliży szerszej społeczności problematykę związaną z pieczę zastępczą. Pozwoli także na docenienie roli rodzin zastępczych. Przewiduje się zaangażowanie lokalnych mediów w celu promowania rodzicielstwa zastępczego.

Wskaźniki:

1. Liczba osób wyrażających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
2. Liczba kampanii i działań promocyjnych.

Cel 4. *Stworzenie sieci wsparcia dla wychowanków pieczy zastępczej.*

Adresaci: pełnoletni wychowankowie, którzy opuścili pieczę zastępczą oraz wychowankowie opuszczający domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Podstawowym zadaniem do zrealizowania w tym celu jest inicjowanie działań niezbędnych do unormowania sytuacji życiowej.

Wskaźniki:

1. Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia.
2. Liczba i kwota przyznanych form wsparcia finansowego dla wychowanków pieczy zastępczej.

VII. Zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żywieckim na lata 2015 – 2017:

Zaplanowane cele osiągnięte zostaną poprzez realizację następujących zadań:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z tendencją rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.
3. Przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej wraz z dodatkami, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Zapewnienie wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych.
5. Zapewnienie środków finansowych na utrzymanie rodzin pomocowych.
6. Zapewnienie środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzony jest rodzinny dom dziecka.
7. Zatrudnienie osoby zajmującej się opieką i wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zawodowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.
8. Zapewnienie środków na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu rodzinnym w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa.
9. Zapewnienie środków finansowych na :
 - a) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
 - b) przyznanie świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo,
 - c) pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.
10. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
11. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

12. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
13. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
14. Zapewnianie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.
15. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, w szczególności w ramach grup wsparcia.
16. Prowadzenie poradnictwa (także prawnego) i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
17. Współpraca z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej oraz pracy z rodziną biologiczną w celu jego powrotu do środowiska rodzinnego.
18. Współpraca z Sądami oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
19. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.
20. Zapewnienie środków na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
21. Zapewnienie środków na przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych.
22. Zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych.
23. Skuteczne egzekwowanie opłat od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.
24. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację celów założonych w niniejszym Programie.

VIII. Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie żywieckim w latach 2015 – 2017:

1. Rok 2015 - 5 rodzin zastępczych zawodowych w tym dwie o charakterze pogotowia rodzinnego.

2. Rok 2016 - 5 rodzin zastępczych zawodowych w tym dwie o charakterze pogotowia rodzinnego.
3. Rok 2017 - 5 rodzin zastępczych zawodowych w tym dwie o charakterze pogotowia rodzinnego .

IX. Źródła finansowania Programu:

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żywieckim na lata 2015 - 2017 będą środki :

- budżetu Powiatu,
- budżetu Państwa,
- budżetów samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.8 ustawy,
- Unii Europejskiej,
- z innych źródeł jeżeli możliwość pozyskania takich środków się pojawi.

X. Realizatorzy programu:

Koordinatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu przy współpracy:

- Rodzin zastępczych;
- Rodzin pomocowych;
- Placówki opiekuńczo - wychowawczej;
- Policji;
- Ośrodków Pomocy Społecznej;
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego;
- Organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych.

XI. Monitoring i ewaluacja Programu:

Monitoring Programu będzie polegał na gromadzeniu przez Koordynatora Programu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w realizację programu, w celu dokonania oceny czy program osiąga założone cele.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Dzięki ewaluacji będzie możliwe ukazanie zarówno pozytywnych jak i negatywnych efektów założonych celów programu.